

N:o 46.

Af Herr **M. Ahlgren:** *Om underdånig framställning till Kongl. Maj:t, angående omarbetning af gällande fattigvårdslagstiftning; upphäfvande af stadgan angående försvarslösa; och ändring i sammanhang dermed af gällande legostadga.*

Så väl från landsbygden som städerna förspörjes, såsom nogsamt känt är, en allmän, säkerligen icke obefogad, klagan öfver vår fattigvård. De för handen varande missförhållanden uti nu gällande förordning, rörande fattigvården i Riket, samt den i sammanhang dermed stående Kongl. Stadgan angående försvarslöse och till allmänt arbete förfallne personer, upphöra icke derigenom att frågan om åtgärders vidtagande till hämmande af lösdrifveriet och tiggeriet i landet samt ordnandet af fattigvårdsväsendet i sin helhet gång efter annan undanskjutes; Och tillåter jag mig derföre att underställa Riksdagens ombeprovande förevarande ärende under förhoppning att likgiltighet för detsamma från Riksdagens sida icke skall visas.

Antalet af de fattige, som äro i behof af understöd, ökas år från år. Utskylderna för bestridandet af utgifterna för fattigförsörjningen vexa årligen, på samma gång bettlandet, i stället för att minskas, öfverallt inom landet torde vara i tilltagande. En stor del löst arbetsfolk, som vant sig vid ett kringstrykande lättjefullt lif, kunde och borde återföras till ordning och verksamhet; men icke lär man genom tillämpningen af nu gällande fattigvårdsförordning kunna komma till detta önskvärda mål.

Skulle åter den under år 1846 utfärdade stadgan angående försvarslöse och till allmänt arbete förfallne personer noggrannt tillämpas, befarar jag följden blefve att Rikets redan förut strängt anlitade fångelser icke skulle kunna rymma dem, som till de försvarslöses klass äro hänförlige. Man har dessutom — och detta icke utan skäl — ofta hört ifrågasättas, med hvad rätt dessa så kallade försvarslöse personer af Staten blifva beröfvade friheten och såsom brottslingar behandlade.

Alltför stor omständlighet skulle erfordras för att endast antyda de flera orsaker, som verka till pauperismens tillväxt och tilltagandet af tiggeriet i landet, om hvilka orsaker meningarne i allt fall äro mycket delade hos dem, som egnat uppmärksamhet åt förevarande ämne; och lika delade äro åsigtorna angående de medel och utvägar, som böra anlitas för afhjelpande af det öfverklagade onda; men temligen ense åter torde man vara derutinnan att en grundlig och genomgripande revision af vår fattigvårdslagstiftning och i sammanhang dermed stående förordningar påkallas.

Då hvarje socken å landet och hvarje stad nu har skyldighet emot den fattige, så vill det synas som äfven denne, i förhållande till krafter och arbetsförmåga, borde hafva vissa åligganden emot kommunen och samhället. Så synes emellertid förhållandet icke vara. Visserligen tillägges fattigvårdsstyrelsen målsmans- och husbonderätt öfver dem, som åtnjuta full fattigförsörjning; men om ock denna husbonderätt kunde vara af någon betydelse vid den tid, då i förevarande ämne utfärdade förordningar utkommo, så är detta numera icke förhållandet.

Då hjälp och understöd i hemorten förvägras sådana personer, hvilka icke vilja eller icke kunna arbeta, begifva sig dessa under bettlande till närmare eller fjernare trakter, stundom qvadröjande der, hvarest utsigter för en tillfällig lätt arbetsförtjenst yppa sig, hvilket förhållande åter föranleder till långvariga rättegångar fattigvårdsstyrelserna emellan angående den kommun, som bör anses såsom rätta hem- och försörjningsorten för den hvilken varit i behof af understöd.

Den socken eller stad, som dömes att försörja sådan person eller familj, om hvilken rättegång fortgått, anser stundom — och detta på giltiga skäl — det lemnade underhållet efter någon tid kunna indragas för att förmå den, som deraf varit i åtnjutande, till nyttig verksamhet, men denne, van vid lättja och sysslolöshet, föredrager att genom bettlande skaffa sitt uppehälle samt förökar sålunda snart ånyo de kringvandrande tiggarnes antal. Icke heller saknas exempel derpå, att en eller annan kommun under någon tid å andra orter underhållit fattiga familjer för att, hvad jemväl lyckats, blifva qvitt åliggandet af samma familjers framtida underhåll.

Man vill kanske erinra att åtminstone en del af de öfverklagade olägenheterna skulle förekommas, om de så kallade tillsyningsmännen, hvar å sin ort, i enlighet med hvad dem åligger, ville råda och bistå med beredande af utväg till försörjuing för arbetsföra men sysslolösa fattige; dock vågar jag påstå, hvad icke torde bestridas, att i nämnda hänseenden gifna stadganden icke kunna efterleivas, och att de vid sådant förhållande sakna all betydelse, hvilket äfven kan sägas om de föreskrifter som i fattigvårdsförordningen lemnats, för att hindra en vid arbete ovan person från lösdrifveri och tiggeri.

Under de mer än tjugo år, som förflutit sedan Kongl. stadgan angående försvarslösa och till allmänt arbete förfallna personer till efterrättelse utkom, hafva åtskilliga förhållanden i vårt land undergått sådan förändring, att med skäl torde kunna ifrågasättas, huruvida ej samma Kongl. stadga i dess hufvudsakligaste delar kan och bör ur samlingen af rikets lagar utstrykas, helst de derutinnan befintliga stadganden, så vidt de äro af beskaffenhet att med större eller mindre förändringar böra bibehållas, lämpligen torde kunna få plats i en blifvande ny fattigvårdsförordning, i hvilken — så föreställer jag mig — staten eller åtminstone landstingsområdet ur rättslig synpunkt bör under vissa förhållanden åläggas fattigvårdsförbindelser, så att dessa icke ensamt drabba församlingarne, såsom för närvarande är händelsen, då exempelvis vid utförandet af landets jernvägsbyggnader en mängd löst folk till en tid arbetar och sedan faller socknarne till last, utan att desse hafva utväg att vinna befrielse från skyldigheten att underhålla de för statens räkning under längre eller kortare tid sålunda anlitate arbetare.

Genom företagande af partiela förändringar i nuvarande fattigvårds- lagstiftning skulle emellertid sannolikt icke ens ett någorlunda tillfredsställande ordnande af fattigvårdsväsendet kunna åstadkommas. Dertill fordras, enligt min öfvertygelse, en revision af såväl fattigvårds- lagstiftningen i sin helhet som ock den i visst sammanhang med ofvan åberopade förordningar stående legostadgan för husbönder och tjenstehjon; och med sådan uppfattning af saken vågar jag vördsamligen föreslå:

att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:t ingå med underdånig anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes ej mindre låta verkställa omarbetning, dels af gällande fattigvårds- lagstiftning för ordnandet af fattigvårdsväsendet i dess helhet samt jemväl i syftning att stadgan angående försvarslöse och till allmänt arbete förfallne personer af den 29 Maj 1846 må kunna upphävas, och dels af legostadgan den 23 November 1833 i de delar, der sådant påkallas i följd af förändrad lagstiftning om försvarslöse, än ock, i hän-

delse Riksdagens medverkan erfordras för i antydda hänseende förnyade lagstiftning, derom till Riksdagen., så fort möjligt ske kan, nådig Proposition aflåta.

Stockholm den 23 Januari 1869.

M. Alhgren.

N:o 47.

Af Herr Liss Olof Larsson: *Om upphörande af eller nedsättning i det för Kongl. Theatern anvisade anslag, äfvensom indragning af anslaget till understöd åt Theaterns pensionskassa.*

Utan att här ånyo upprepa alla de skäl, som tala för indragning af det på ordinarie stat uppförda anslag till Kongl. Theatern, och hvilka skäl återfinnas, dels uti de vid sista riksdag i ämnet afgifna motioner, dels framhållna under den diskussion, som vid frågans afgörande inom Kamrarne egde rum, får jag, då alla dessa skäl ännu qvarstå oförminskade, åt denna fråga ånyo påkalla Riksdagens uppmärksamhet.

Såsom ytterligare skäl för indragning af ifrågavarande anslag, talar ock den omständighet, att, sedan anslaget vid sista riksdagen nedsattes med 15,000 R:dr, visserligen några inbesparingar blifvit gjorda i afseende på theaterns artister, men man har ej sett den minsta indragning, der man i första rummet väntade sådant, nemligen i administrationskostnaden. Och då, under den upplysande diskussionen i ämnet, som egde rum under sista riksdag, till och med de, som voro theaterns varmaste förespråkare, och som egde den närmare kannedom om theatern, som jag för min del helt och hållet saknar, medgäfvö att administrationskostnaderna voro större än